

Polònia: el retorn de Solidaritat

La dreta triomfà en les eleccions legislatives a Polònia mitjançant una àmplia coalició, vertebrada pel sindicat Solidaritat, que ara haurà d'accelerar la transformació de l'economia polonesa.

Marian Krzaklewski, líder de la coalició Acció Electoral de Solidaritat, guanyadora de les eleccions legislatives poloneses del passat setembre, celebra el triomf acompanyat de l'ex-president Lech Walesa. L'hàbil Krzaklewski ha preferit no desgastar-se al capdavant del govern.

A diferència del que succeí en les anteriors cites electorals de la Polònia post-comunista, el darrer 21 de setembre es produí una polarització del vot entre el bloc conservador guanyador, l'Acció Electoral de Solidaritat (AWS), i el bloc d'esquerres de l'Aliança de l'Esquerra Democràtica (SLD), el soci majoritari del govern sortint. Tanmateix, l'AWS no aconseguí la majoria absoluta, i després d'una àrdua negociació amb els liberals de centre-dreta de la

Unió de la Llibertat (UW), pactà un govern de coalició. El tàndem AWS-UW era l'opció apadrinada pel fundador de Solidaritat i ex-president polonès, Lech Walesa. D'altra banda, alguns sectors de l'AWS sempre han menystingut la moderació dels intel·lectuals liberals de l'UW en assumptes socials i religiosos. En qualsevol cas, la matemàtica parlamentària ha forçat l'entesa entre les dues grans famílies polítiques hereves de Solidaritat.

La derrota de l'esquerra no ha

estat del tot merescuda. Gràcies a l'eficient gestió de la coalició entre els antics comunistes de l'SLD i el Partit Camperol, l'economia polonesa ha registrat durant els darrers quatre anys una mitjana de creixement anual del PIB del 6%; a més, la inflació i l'atur han disminuït considerablement i Polònia ha atret més inversió estrangera directa que qualsevol antic país comunista llevat d'Hongria. Els nivells de vida i de consum han augmentat —per bé que la renda per càpita po-

lonesa només assoleixi un 33% de la mitjana comunitària— i Polònia s'ha *qualificat* per a la primera ona d'ampliació tant de la Unió Europea com de l'OTAN.

Croada catòlica anticomunista. Malgrat aquests èxits, el bloc d'oposició AWS obtingué el 33% dels vots i la minoria majoritària al Parlament amb 201 escons. Per la seva banda, els ex-comunistes del SLD no recularen respecte el 1993, però no pogueren repetir coalició de govern a causa de l'esfondrament electoral dels seus socis del Partit Camperol. La dreta aprengué bé la lliçó de 1993 i aquesta vegada presentà un front unit. No obstant això, darrere la façana d'unitat de la coalició guanyadora —l'AWS— s'amaga una amalgama de 35 partits que abraça un ampli espectre ideològic, des dels nacionalistes catòlics de Radio Maria fins els liberals del Moviment 100.

Incapaç de criticar l'anterior govern per la seva política econòmica, exterior i de defensa, que comparteix, l'AWS féu una campanya basada en una croada catòlica anticomunista que exigia la signatura del Concordat amb el Vaticà, l'exclusió d'antics comunistes de l'administració pública i la restricció de l'avortament. Alguns sectors de l'AWS àdhuc carreguen contra l'excessiva liberalització econòmica i la penetració del capital estranger. Tot i això, a l'hora de la veritat, l'AWS s'ha compromès a anar de bracet amb els liberals de la Unió de la Llibertat (UW) i els ha cedit molts ministeris clau en el nou govern. A més, Marian Krzaklewski, líder del sindicat Solidaritat i veu cantant a la coalició AWS, designà Jerzy Buzek —un professor universitari de confessió protestant— per ocupar el càrrec de primer ministre.

L'AWS ha estat poc més que un producte d'enginyeria política de Solidaritat ideat per arrabassar el poder als ex-comunistes. L'hàbil i carismàtic Krzaklewski, que arran del seu anhel per la presidència de Polònia ha preferit no

No tots els camins porten a Brussel·les

A polònia la transició des d'una economia planificada cap a una de mercat és un procés llarg vinculat a les perspectives d'incorporació a la UE. Gràcies a la voluntat reformista de tots els governs des de 1989, el progrés econòmic aconseguit és considerable i la pertinença a la UE pot ser un fet el 2004 o 2005. Tanmateix, queda un llarg camí a recórrer.

Des d'un punt de vista macroeconòmic, els indicadors polonesos són bastant bons: la taxa anual de creixement del PIB ha ultrapassat el 5% des de 1994, la inflació disminueix gradualment (14% enguany) i l'atur també s'ha reduït els darrers mesos fins a situar-se a un nivell similar a la mitjana de la UE (12%). El 65% de la producció és generada pel sector privat, i el 70% dels intercanvis comercials polonesos es porten a terme amb la UE. De fet, la forta expansió de l'economia amenaça els avenços obtinguts, ja que els considerables increments dels salaris reals els darrers anys han desencadenat una febre consumista —sobretot de productes d'importació— entre els polonesos que ha inflat el dèficit comercial. Tot i que la inversió estrangera a Polònia no és de caire especulatiu, no es pot descartar una crisi monetària si el nou govern no redueix els dèficits i refreda l'economia.

A banda del perill plantejat pels especuladors de divises, el govern de centre-dreta haurà d'escometre la reestructuració de l'agricultura i de les indústries més ineficients (siderometal·lúrgia, drasanès, carbó). La UE ja ha advertit que els fons estructurals i de cohesió no podran créixer espectacularment per acodar els nous socis. En aquest sentit, s'espera que Polònia tindrà períodes de transició llargs per a la seva agricultura i indústria sempre que comenci a aplicar un veritable ajust d'aquests sectors.

Les negociacions entre la UE i Polònia, que s'obriran a principi de 1998, seran probablement dures i despertaran el malestar d'alguns sectors de la població. L'entusiasme col·lectiu dels polonesos per pertànyer a la UE s'atemporarà a mesura que els agricultors s'assabentin que han de reduir la seva producció de blat o els miners de Silèsia es quedin sense feina pel tancament dels pous.

Certament Polònia ha estat recompensada per la seva decidida política de refor-

ARXIU / EFE

mes amb la seva inclusió en la llista de països —elaborada per la Comissió Europea el darrer juliol— que compleixen els requisits per a encetar la negociació d'adhesió (juntament amb Hongria, Txèquia, Eslovènia i Estònia). Tampoc no es

pot oblidar que, amb una població de 38 milions de persones, Polònia és un mercat bastant més gran que qualsevol dels altres aspirants a ingressar a la UE. La comissió puntuà Polònia alt quant a la consolidació democràtica i reforma econòmica, però obtingué un aprovat just en l'adopció de la legislació comunitària.

La UE debat el model de negociació que s'adoptarà amb els cinc primers candidats. Una opció comportaria una negociació relativament curta que permetés l'ingrés l'any 2002 o 2003 i que establis períodes de transició llargs per a l'eliminació de les barreres comercials que imposa la UE sobre els productes agrícoles, els tèxtils i l'acer polonesos —i els aranzels polonesos sobre productes manufacturats de la UE. A més, un procés d'adhesió relativament ràpid permetria escurçar el temps d'espera de la segona fornada d'aspirants. Ben altrament, altres veus a la UE exigeixen prudència i calculen que les primeres adhesions no es produiran fins el 2004 o el 2005. En qualsevol cas, Polònia haurà de passar per l'adreçador. **A. M.**

Incapaç de criticar la política econòmica i exterior de l'anterior govern d'esquerres, el bloc format entorn de Solidaritat va fer una campanya basada en la croada catòlica anticomunista. Entre d'altres projectes, proposen la signatura d'un concordat amb el Vaticà i la restricció del dret a l'avortament.

ARXIU / EFE

desgastar-se al capdavant del govern, pretén ara convertir l'AWS en un partit democratacristià que propugni una economia de mercat de caire social. Aquests equilibris programàtics són imprescindibles per tal de mantenir el

suport tant dels sectors econòmics més afavorits per les reformes com dels obrers afiliats a Solidaritat, que temen que deixi de rajar l'aixeta de les subvencions per a la indústria metal·lúrgica, les drassanes (bressol de

Solidaritat) i les mines de carbó.

Difícil convivència. La convivència de l'AWS amb els intel·lectuals liberals de l'UW es pot fer difícil. També hi haurà tensions dintre de la mateixa AWS si el govern no satisfà les aspiracions dels grups nacionalistes i catòlics radicals.

Tanmateix, el camí polític i econòmic de Polònia ja s'ha fixat. Han conclòs les negociacions de Varsòvia amb l'OTAN i la integració de Polònia a l'Aliança Atlàntica serà un fet a mitjan 1999, quan els actuals membres de l'OTAN la retifiquin. Al desembre, a la cimera de Luxemburg, es donarà llum verd a l'obertura de les negociacions per a l'accés de Polònia a la UE.

Els sacrificis que exigirà l'adhesió generaran descontentament; la ineficient i endarrerida agricultura polonesa, que dona feina a un 30% de la població activa, patirà transformacions doloroses. La progressiva disminució de les subvencions a la indústria pesant també serà traumàtica. La reforma dels endeutats sistemes de sanitat i de pensions és igualment ineludible.

L'encarregat d'aplicar aquesta cura dietètica a l'economia polonesa serà el número dos del govern i ministre de Finances, Leszek Balcerowicz, que ja fou l'autor de la teràpia de xoc amb la qual es liberalitzaren els preus el 1989. Per tal de mantenir l'equilibri dintre de l'AWS i de la coalició de govern i no perdre massa popularitat, l'estratègia de Krzaskowski pot consistir a deixar que Balcerowicz i els liberals s'encarreguin de la feina bruta de les reestructuracions econòmiques mentre els ministres de l'AWS proporcionen carnassa ideològica a la població. La pínola dels sacrificis econòmics serà més fàcil d'empassar si se signa el Concordat amb el Vaticà o es fan públics els fitxers de la policia política comunista, dues mesures que ja ha anunciat el nou govern.

Alexandre Muns

fundació
BANCAIXA

Del 24 al 30
de novembre

AGENDA

24 Dilluns Conferència

Cicle: Economia familiar.
"Política familiar y transito generacional".
Fernando Casado. Director de l'Institut de l'Empresa Familiar.
Sala Sorolla a les 19 hores.

25 Dimarts Conferència

Cicle: Ecología, Ètica y Cambio Social.
"Gaia y evolución ambiental".
Lynn Margulys. Co-directora del programa de la NASA
"Planetary Biology Internship".
Sala Sorolla a les 19'30 hores.

26 Dimecres i 27 Dijous Seminari

"Política y cultura de la diferencia".
Alessandra Bocchetti. Presidenta del Centre Cultural Virginia Woolf.
Sala Sorolla a les 19 hores.

28 Divendres Conferències

20 aniversari Institut Valencià d'Oncologia.
A les 10 hores: "Estado actual de la cirugía del cáncer de mama".
Bruno Salvadori. Director, Divisió de Oncologia Quirúrgica.
Istituto Nazionale del Tumori, Milano. Itàlia.
A les 12 hores: "Considerations on hormonal treatment for prostate cancer".
Louis Denis. Chairman, International Prostate Health Council.
AZ Middelhelm, Anvers, Bèlgica.
Sala Sorolla.

 CENTRE CULTURAL
Plaça de Tetuán, 23. Tel. 387 68 64. València